

Přílohy

Zde jsme v tabulkách uvedli adjektiva, u nichž byla objevena určitá sémantická preference v korpusu. Adjektiva byla rozdělena na 4 třídy podle toho, do jaké míry se výskyty v korpusu shodovaly s informací, která byla uvedena v jednotlivých heslech adjektiv ve Slovníku spisovné češtiny.

První třídu představují slova, u nichž byla sémantická prozódie objevena v korpusu, ale ve slovníkové definici a v příkladech to není naznačeno. Tato třída obsahuje celkem 38 adjektiv, což odpovídá 3,8 % z celkového vzorku 1000 adjektiv.

Adjektivum	Počet výskytů	Charakteristické znaky sémantické preference
Atestovaný	15	medicína
Bledý	2836	1. části těla, 2. básnické metafory
Brutální	1233	negativní vyznění
Bývalý	22 441	1. funkce, post, postavení, 2. lidé
Děkovný	187	1. akt vykonaný jazykem, řečí, textem, 2. náboženství
Generální	6662	významný post, důležitý orgán
Hbitý	324	1. části těla, 2. pohyb
Hebký	586	části těla
Hromadný	2877	negativní vyznění
Chladnokrevný	203	negativní vyznění
Chlupatý	1475	živé věci, části těla
Chytlavý	145	hudba

Krušný	1069	čas
Mentální	1116	negativní vyznění
Movitý	706	lidé
Narudlý	95	světlo
Někdejší	4732	funkce, post, postavení
Odbojný	122	lidé
Omšelý	366	stavebnictví
Osvobozenecký	153	1. vojenské úkony, 2. seskupení lidí
Otočný	410	nábytek
Pokoutní	98	povolání, činnosti v rámci povolání
Produktivní	879	sport
Přejemnělý	9	lidé
Rozličný	1074	„klasifikační substantiva“
Slunný	651	místo
Smolný	266	sport
Strakatý	206	1. zvířata, 2. oblečení
Strastiplný	178	1. cesta, 2. čas
Stydlivý	201	neverbální komunikace a její subjekty
Ustaraný	463	výraz a nositelé výrazu
Užitkový	709	předměty používané lidmi
Výbojný	62	lidé
Výherní	243	stroje

Vyrovnaný	3183	zápasy (především sportovní)
Zanedbatelný	861	matematické pojmy
Zastrčený	473	1. kout, 2. lokalizační názvy
Zašlý	530	čas

Druhou třídu tvoří adjektiva, u nichž byla sémantická prozódie objevena v korpusu, ve slovníku však příklady a definice jenom částečně odpovídaly stavu, který byl zjištěn v korpusu (definice a příklady uvedené pod jednotlivými hesly nevykazovaly jednoznačnou sémantickou preferenci). Druhá třída obsahuje 71 adjektiv, což se rovná 7,1 % z celkového počtu adjektiv vybraných pro výzkum.

Břichatý	162	lidé
Celý	128 102	čas
Cílevědomý	373	činnost, výraz, vůle
Daleký	1456	1. čas, 2. prostor
Děsný	893	negativní vyznění
Divoký	6599	zvířata
Dotěrný	336	hmyz
Éterický	233	bytosti, lidé, vlastnosti bytostí
Hodný	5178	lidé
Holohlavý	252	lidé
Hubený	2324	lidé, části těla
Charakterní	146	1. herectví, tanec, 2. lidé
Inteligentní	2719	lidé, bytosti

Jedinečný	3538	1. synonyma, 2. abstraktní pojmy
Jízlivý	264	lidský zvuk, projev
Kloudný	167	konverzace
Kluzký	570	povrch, něco po čem chodíme nebo jezdíme
Lačný	329	lidé, části těla
Milosrdný	834	bytosti, části těla
Milý	7598	lidé
Mladý	50 536	lidé
Moudrý	2949	lidé
Mrtvý	16 394	bytosti
Nakažlivý	452	1. negativní vyznění, 2. pozitivní vyznění
Naučný	779	předměty nebo jevy, z nichž je možné čerpat informace
Obávaný	779	1. lov, střelba, sport, 2. negativní vyznění
Obsáhlý	917	předměty a jevy, z nichž je možné čerpat informace
Odpovědný	2303	lidé
Ohebný	248	části těla
Osamělý	2609	lidé
Osudný	1153	čas
Panovačný	194	lidé
Poslední	70 369	čas
Potulný	383	lidé, bytosti

Povážlivý	116	negativní vyznění
Prolhaný	201	lidé (často negativní vyznění)
Předrevoluční	70	čas
Přemoudřelý	33	dítě, potomek
Přespolní	257	lidé
Přiléhavý	484	oblečení
Případný	7113	negativní vyznění
Příští	21 209	čas, názvy dnů v týdnu
Půvabný	1902	žena
Rozjívěný	65	dítě
Ryšavý	257	porost na těle, vlas
Sanitní	139	vůz
Scestný	185	výsledky mentální činnosti
Sousední	4139	zeměpisné, řidčeji prostorové pojmy
Sprostý	877	1. řečové akty/úkony, 2. negativní vyznění
Starý	73 960	lidé
Statečný	1729	lidé
Štíhlý	2899	lidé, části těla
Šumivý	165	nápoj
Totální	1306	negativní vyznění
Ubohý	2665	živé bytosti/části jejich těl
Ufňukaný	34	lidé, popř. děti

Úrodný	686	země, půda
Vážný	9952	negativní vyznění
Volský	135	1. dopravní prostředky, 2. části těla nebo organismu
Výhradní	361	formální mezilidské vztahy, obchod, ekonomie, právo apod.
Vzletný	105	jazyk/řeč
Zájmový	1166	skupina, sdružení atd.
Zavilý	130	negativní vyznění
Zbožný	1064	1. lidé, 2. lidské vlastnosti, činnosti a emoce
Ziskuchtivý	24	lidé
Zodpovědný	1951	lidé, příp. jejich chování, činnost
Zpocený	734	části těla
Zrádný	714	voda
Zženštilý	68	lidé
Žárlivý	393	bytosti
Žírný	47	země, půda

Třetí třídu tvoří 106 adjektiv = 10,6% (sémantická prozódie byla objevena v korpusu a ve slovníku (definice a příklady jsou jednoznačné a korespondují s výsledky v korpusu))

Bezkravný	75	části těla (často v přeneseném významu)
Boubelatý	80	lidé, části těla

Brejlatý	19	lidé
Brunátný	174	lidé, části těla
Březí	108	samice zvířat
Ctihodný	374	lidé
Čistokrevný	199	1. zvířata, 2. lidé
Dceřiný	878	1. podnik, firma atd., 2. rostlina
Distingovaný	48	lidé
Dobrotivý	274	bytosti
Dohledný	518	čas
Domnělý	545	1. negativní vyznění, 2. lidé
Dřevnatý	107	rostlina
Figurativní	38	umění
Frekventovaný	860	cesta, trasa, dopravní prostor atd.
Gramotný	88	lidé
Hamižný	59	lidé
Hmyzožravý	25	zvířata, popř. rostliny
Hovorný	92	lidé
Horentní	107	peníze
Hrbolatý	283	země, půda, povrch
Hřmotný	126	lidé
Indisponovaný	19	lidé
Košatý	228	stromy

Kučeravý	90	vlas
Lidnatý	276	zeměpisný pojem, lokalita/sídliště
Lovný	111	zvířata
Majetný	233	lidé, skupina lidí
Nahluchlý	57	lidé
Náchylný	509	negativní vyznění
Nastávající	727	1. rodina, 2. čas
Nerozlučný	188	lidé
Nezvedený	44	děti, mládež
Obézní	299	lidé
Odulý	129	obličej
Ošumělý	131	oblečení, viditelný zevnějšek
Otrhaný	237	1. oblečení, 2. lidé
Ozimý	95	zemědělské kultury, rostliny
Paličatý	107	bytosti
Písčítý	593	povrch
Plešatý	292	bytosti, části těla
Početný	2267	skupina lidí/bytostí
Podhorský	167	komunikace, lidské sídliště, geografický útvar
Pohledný	1314	1. sport, 2. lidé, části těla
Politováníhodný	312	negativní vyznění
Postgraduální	145	studium, vzdělání

Pozůstalý	862	lidé, bytosti
Propínací	23	oblečení
Předminulý	414	čas, období
Překrvený	12	části těla, resp. hlavy
Přerývaný	121	zvuk vydávaný lidmi
Puntíkový	28	oblečení
Pupkatý	28	lidé
Roubený	191	stavba, konstrukce (nebo jejich částí)
Rozený	468	lidé
Rozsochatý	28	strom, rostlina
Ruměný	42	tvář
Rusý	100	vlas, porost
Sečtělý	126	lidé
Senilní	144	lidé, resp. staří lidé
Slovutný	137	lidé/bytosti
Soudný	354	lidé
Spisovný	242	jazyk, řeč
Srdcervoucí	92	prostředky verbální a neverbální komunikace
Statný	932	lidé
Svalnatý	694	části těla, bytosti
Škodolibý	249	emoce spojené se smíchem nebo radostí
Špičatý	979	1. části těla, 2. něco, co člověk na sobě nosí

Talentovaný	1264	lidé
Těhotný	1753	ženy
Tělnatý	130	lidé
Trefný	178	slovo, jazyk
Trouchnivý	14	stromy
Údajný	2086	negativní vyznění
Ukňouraný	27	lidé
Ukrutný	206	negativní vyznění
Úmyslný	574	negativní vyznění
Urozený	545	lidé
Usilovný	391	činnost
Ústupný	10	lidé
Ušlápnutý	52	lidé
Vonný	594	rostlina
Vraný	47	kůň
Vykládaný	250	drahokamy, kovy, popř. něco, co se užívá pro ozdobu (cennosti, luxusní zboží)
Vyložený	838	1. pozitivní vyznění, 2. negativní vyznění
Vynalézavý	337	lidé
Výpadový	12	cesta
Vystouplý	264	části těla
Vytáhlý	217	lidé
Vzdutý	100	voda

Zadělávaný	26	jídlo, potrava
Zájezdní	159	podnik s jídlem
Zakládací	92	úřední spis/úřední akt
Zakuklený	77	lidé (často s negativními konotacemi), jejich fyzické a mentální složky
Záletný	32	lidé
Zapomnětlivý	59	lidé
Zapřísáhlý	111	opozice
Zatvrzelý	225	negativní vyznění
Zazobaný	88	lidé, někdy s negativním zabarvením
Zející	143	otvor, mezera
Zhoubný	844	negativní vyznění
Zhýralý	61	lidé
Zlotřilý	74	lidé
Zmlácený	56	lidé
Žací	38	stroj
Ženatý	1507	muži

Čtvrtá třída (sémantická prozódie nebyla objevena) 785 = 78,5 %